

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. כל נרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת.....2
- ב. המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית.....5
- ג. הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא מ"ט כיון דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה כי קא שחיט אדעתא דחולה קא שחיט המבשל לחולה בשבת אסור לבריא נזירה שמא ירבה בשבילו.....8
- ד. השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשרה.....13
- ה. הכל שוחטין ולעולם שוחטין.....14
- ו. ובכל שוחטין חוץ ממגל קציר והמגירה והשינים והציפורן מפני שהם הונקין..15
- ז. דיעבד אין לכתחלה לא ... במגל יד דלמא אתי למעבד באידך גיסא.....15
- ח. בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה...במחובר לקרקע רבי פוסל ... במחובר מעיקרו כאן בתלוש ולבסוף חיברו.....17
- ט. השוחט במוכני שחיטתו כשרה.....19
- י. נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה היה צור יוצא מן הכותל או קנה עולה מאליו ושחט בו שחיטתו פסולה.....20

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף טו.

א. כל נרות של מתנת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת

כבר התבאר במסכת שבת דף מד: שכשם שמותר השמן והשעוה הרי הם מוקצים, כך גם הפמוט הכוסית¹ או הקערה בה מונח השמן מוקצים, שהרי אסור לטלטלו משום הגבהת או הנמכת הלהבה שיש בה איסור מכבה ומבעיר ונקרא מוקצה מחמת איסור².

אך גם הפמוט שעליו כוסית השמן או פמוט שמניחים עליו נר שעוה על אף שאין בו משום הטעם הנ"ל, אסור הוא משום "בסיס לדבר האסור"³.

הלכה זו נאמרה בין אם הבסיס כשלעצמו מותר בטלטול לכל צורך (או ללא צורך כלל, כמו דבר מאכל), ובין אם הוא כלי שמלאכתו לאיסור שטלטולו מותר רק לצורך גופו ומקומו, ועכשיו נהפך למוקצה יותר חמור.

לפיכך נרות שבת שהדליקם בפמוטות, הרי הפמוטות נהפכים לבסיסם, ואסור לטלטלם גם לאחר שכבו הנרות, אף על פי שהוא יודע שיכבו וגם רצונו בכך, כדי שיוכל לישון.

¹ שו"ע ונו"כ או"ח רע"א

² שכן בהדלקתו מבעוד יום דחה אותם בידים והקצה את דעתו מן השימוש בכלי מחמת איסור כיבוי, מ"ב שם א

³ רוצה לומר דבר שכשלעצמו מותר לטלטלו, אבל כאשר הוא משמש בסיס למוקצה, כגון שהניח דבר מוקצה עליו או תלה בו דבר מוקצה לפני שבת, הרי הוא מקבל את כל הדינים של המוקצה, ואסור לטלטלו במשך כל השבת, כמו המוקצה עצמו, אפילו לאחר שהוסר ממנו המוקצה (בידי נכרי או בידי קטן או ששגג והסירו, או שנפל המוקצה ממנו).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן פמוטות שעל גבי השולחן, שהיו בהם נרות דולקים עם כניסת השבת, הרי השולחן נהפך לבסיס⁴ לפמוטות⁵, ואם לא היה עליו בשעת בין השמשות גם דבר היתר חשוב הנחוץ לו לשבת (כגון חלות או דבר אחר בעל חשיבות), אסור לטלטל את השולחן גם לאחר שכבו הנרות והוסרו הפמוטות (על – ידי נכרי וכדו'). ומכל מקום מותר להשתמש בשולחן במקומו ולאכול עליו. וכל שכן שמותר לפתוח ולסגור את מגירת השולחן ולהשתמש בה במקומה, וגם מותר להאריך או לקצר את השולחן באמצעות המדפים המיועדים לכך, אם אמנם אין מטלטלים לשם כך את אותו החלק של השולחן שהפמוטות עליו.

חלק זה ממפת השולחן שהפמוטות עומדים עליו, נהפך גם הוא לבסיס לפמוטות, וכן המפית המיוחדת אשר יש נוהגים לתתה מתחת לפמוטות לכבוד נרות השבת, אבל מפת השולחן שלא מתחת לפמוטות אינה נהפכת לבסיס, ומותר לטלטלה.

בשעת הצורך יש מקום להקל ולומר שאפילו חלק ממפת השולחן שמתחת לפמוטות אינו נהפך כלל לבסיס, ומותר לטלטל את המפה כולה לאחר שהוסרו הפמוטות (על ידי נכרי וכדו').

ונוהגים להניח על השולחן, לפני זמן בין השמשות, חלות או כל דבר אחר בעל חשיבות שהוא נחוץ לשבת, כי אז אין השולחן נהפך לבסיס לאיסור, ומותר לטלטלו, אך תחילה יש להסיר ממנו את הפמוטות על ידי נכרי או לנערם מן השולחן.

אי אפשר להסירם, כגון שאין נכרי, ויש חשש שיתקלקלו הפמוטות אם ינערם, או שהנרות דולקים, ויש לחשוש שיכבו על ידי הניעור, מותר לטלטל את השולחן בעודם עליו (אפילו בשעה שהנרות דולקים), וגם אם החלות הוסרו מן השולחן (לאחר בין השמשות) ולא נשארו עליו רק הפמוטות. אמנם, כל זה רק כאשר הוא צריך לטלטל

⁴ היינו לשלהבת, עיין סי' רעז במ"ב ס"ק יח ובשעה"צ ס"ק יח, ע"ש דדוקא כנגד השלהבת, ולא הנר והשמן שבו. ועיין תוספות חיים על ח"א כלל סז ס"ק ג, דאפי' המנורה שוה הרבה, מ"מ אין האיסור מחמת המנורה אלא מחמת השלהבת, ע"ש. ולפ"ז נראה, שאם מונח מוקצה על דבר מותר (מגש), וזה מונח על דבר מותר אחר (שולחן), הרי אף על פי שההיתר הראשון (המגש) הופך לבסיס, לא בעינן שעל הדבר המותר (השולחן) יהיה מונח דבר היתר שהוא חשוב כנגד המוקצה והבסיס למוקצה (המגש), אלא רק כנגד המוקצה לבדו, ויתר על כן מצאנו עוד בסי' שי במ"ב סוס"ק לא, ע"ש. שמירת שבת כהלכתה פרק כ הערה רמג

⁵ ונראה דדין זה אינו אמור אלא לגבי נרות שהדליקו בפמוטות פשוטים, והרי הם בטלים לשלהבת. אבל כל שהדליקו את הנרות בפמוטי – כסף, וכפי שנהוג היום, והרי אדם מקפיד עליהם ומיחד להם מקום, וא"כ דינם (גם בלי דין בסיס) כדין מוקצה מחמת ח"כ, עיין מנחת יום טוב סי' צט ס"ק א ד"ה עוד יש, ועיין לעיל סעי' יטו – כב, וא"כ בעינן שישים על השולחן דבר שהוא חשוב כנגד השלהבת והפמוטות גם יחד, ועיין בהערה הבאה. אולם שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דבמקומות שהפמוטות הם כתכשיט לבית, י"ל דאם לא הדליקו בהם בשבת, אין עליהם איסור מוקצה (ועיין לעיל הערה סט ולהלן פכ"ז הערה קא – י. י. נ.), וממילא אף אם הדליקו, אין צריך לבטל אלא את השלהבת, שהיא עיקר המוקצה, ולא את הפמוטות שהם רק בסיס, שהרי הם תמיד גם תכשיט, עכ"ל. אולם מצאתי בחי' רע"א סי' שו על מ"א ס"ק טו ד"ה וא"כ צ"ע, דיש עליהם דין של כלי שמל"א, ועיין ערוה"ש סי' רעט סעי' א. שם הערה רמב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

את השולחן, כגון שהוא זקוק למקום השולחן או זקוק לשולחן עצמו במקום אחר. אך אסור לטלטל את השולחן בעוד המוקצה עליו, אם אין כוונתו לשולחן עצמו או למקומו, אלא כוונתו היא רק לטלטול המוקצה, כגון שחושש לפסידת המוקצה, שלא יגנבוהו וכדו', או שרצונו ליהנות מאור הנר במקום האחר.

הניח בערב שבת את הפמוטות על מגש ונתן אותו על גבי השולחן כשעל המגש גם דבר היתר חשוב הנחוץ לו בשבת, כי אז יהא רשאי לטלטל את המגש על הפמוטות שעליו בשבת, אם צריך למקום שבו מונח המגש, או שרוצה להחליף את המפה או להסירה, אבל אסור לטלטל את המגש לצורך הפמוטות, דהיינו כדי לשמור עליהם לבל יתקלקלו או לבל יאבדו וכיו"ב.

ואם המגש מיוחד לפמוטות, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו, גם אם הניח עליו דבר היתר חשוב שנחוץ לו לשבת.

פמוטים שלא הדליקו בהם באותה שבת, מותר לטלטלם ככלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופם או מקומם. אבל אם הם עשויים מזהב או מכסף, שאדם מקפיד עליהם שלא להשתמש בהם לצרכים אחרים, ומקצה להם מקום מיוחד, אסור לטלטלם אפילו לצורך גופם או מקומם, אף אם לא הדליק בהם באותה שבת.

ונר שעוה וכדומה, שלא הדליקו בו באותה שבת, מותר לטלטלו בשבת לצורך גופו או מקומו.

ואם לא הדליקו בו מעולם רק ייחד אותו להדלקה, הוא בכלל כלי שמלאכתו להיתר עדיין, דהזמנה לאו מילתא היא וכו'. ודוקא כשהכלי שהדליקו בו נרות או הנר משמש גם ככלי לדברים אחרים, כגון לנוי וכדומה, אך רוב הפמוטים והנרות של זמננו, מכל הסוגים, כיון שאין הדרך להשתמש בהם אלא לצורך הדלקת נרות, אזי אפילו חדשים שלא הדליקו בהם נרות מעולם, הרי הם מוקצה, ככלי שמלאכתו לאיסור (המותר בטלטול לצורך גופו ומקומו).

אך נר ריחני או מעוטר או צבוע, שדרכו לשמש לנוי, כל זמן שלא הדליקו בו מותר בטלטול ככלי שמלאכתו להיתר.

מנורות חשמל ותנורי חימום חשמליים וכדומה העומדים לטלטול ולהזזה (כמנורות לילה ופנסים וכדומה), י"א שאין איסור מוקצה עליהם, ומותר לטלטלם, כיון שבמנורות אלו אין שלהבת העומדת בפני עצמה, אלא החוטים עצמם לוחטים, וכיון שהחוטים הם בגדר כלי ומחוברים למכשיר, יש לדון את כל הכלי כמקשה אחת וככלי המוכן לשימוש בשבת.

אמנם למעשה רבים מפוסקי זמננו כתבו לאסור לטלטל אפילו לצורך גופו ומקומו מנורות חשמליים אשר יש בהם חוט להט (גחלת), אפילו מיועדים לטלטול, כי יש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לחשוש שגם להט חשמלי זה הרי הוא כשלהבת של אש, ואין להתיר טלטולם אלא בשינוי.

ולפיכך גם תנור חשמלי, או מפזר חום, שיש בו ספירלות של מתכת שמתאדמות בזמן פעולתם, אסור לטלטלו בשבת, אפילו לצורך גופו או מקומו ואף לא בטלטול מן הצד.

נורות פנסים ומכשירים חשמליים שאין בהם חוטי להט כגון פנסי לד מנורות פלורוסנטיות מאורר ומזגן ומצנן אויר ומכשיר אדים קרים, וכדומה, י"א שהם ככלי שמלאכתו לאיסור ומותרים בטלטול רק לצורך גופם ומקומם. כלומר שמותר לטלטל ואף לשנות את כיוון המאורר או הרדיאטור לכיוונים הנוחים למשתמש, בין אם צריך זאת לצורך גופו של האדם כגון לכוון את הרוח לכיוונו, או שצריך למקומו של המכשיר, אך אסור לטלטלו כדי שלא יינזק וכדומה. וי"א שהם ככלי שמלאכתו להיתר, ומותר לטלטלם.

ג. המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית

כבר התבאר במסכת ב"ק דף ע"א. שכשם שאסור לעשות מלאכה בשבת, כך גם אסור ליהנות ממלאכה שנעשתה בה⁶, ופרטים שונים בדבר.

⁶ ואולם הנאה אסורה רק כאשר יש בה משום ממש, ולא למשל, כאשר הדליק אור בחדר – מדרגות ועתה קל לו לעלות או לרדת בו, שהרי היה יכול לעלות או לרדת בלא תאורה, כלומר כאשר יש בתוצר מלאכת השבת הנאה בדבר חדש, ולא משום נוחיות יתרה, עיין סי' רסד סע' א ברמ"א, ובמ"ב ס"ק ו' וסי' תרעג שעה"צ ס"ק י"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

העושה⁷ בשבת⁸ מלאכה שאיסורה מן התורה⁹, אם עשאה בשוגג¹⁰ אסור לו ולכל אדם ליהנות ממנה בשבת¹¹, אבל לאחר השבת מותר ליהנות ממנה אף לעושה המלאכה מיד עם צאת השבת¹².

העושה בשבת מלאכה שאיסורה מן התורה, אם עשאה במזיד אסור לכל אדם ליהנות ממנה בשבת. לעבריינין עצמו ולכל בני משפחתו ולכל הסמוכין

⁷ שו"ע ונו"כ או"ח שיה א

⁸ ואף ביה"ש של ע"ש בכלל זה, סי' רסא במ"ב ס"ק ו. וע"ש בביה"ל ד"ה ואין מדליקין, בשם התו"ש, דלענין עשה מלאכה בשעת תוספת שבת מצדד להקל, ואף לענין ביה"ש, כל שיש מחלוקת פוסקים בזמן ביה"ש (ע"ש סע' ב בביה"ל ד"ה ושיעור, מחלוקת ר' יהודה ור"י), אף דלכתחילה יש להחמיר, דהוה ספיקא דאורייתא, מ"מ בדיעבד יש להקל וליהנות ממעשיו באותו הזמן, ועיין בהערה קסה. ולענין ביה"ש של מוצש"ק, עי' מ"ב סי' שמב ס"ק ב. ועי' גם בסי' רעו במ"ב ס"ק כד.

⁹ עיין סי' שיה סע' א בביה"ל ד"ה אחת, די ש להחמיר בכל איסורי דאורייתא אף כשלא נשתנה הדבר מכמות שהיה, כמו המוציא מר"ר (ועיין שו"ע הרב סי' תנר סע' יב, ואולי שאני התם דלצורך מצוה לא גזרו) ועיין בכלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהגה, לגבי איסור הוצאה, שאם החזירו למקום הראשון, מותר הדבר בהנאה אף לזה שעשה העבירה, דהרי לא אהני מעשיו, ע"ש באריכות, וכ"ה סי' תה סע' ט בביה"ל ד"ה מ"ט אנוסים. ועיין שו"ע הרב סי' תה סע' ט דהמבשל בשבת פירות הנאכלים חיים, דאסורים מפני שעשה בהם איסור תורה (ומשמע דאפי' לא אהני מעשיו). ועיין שש"ב פי"ח סע' סג ובהערה רנו בשם הגרש"ז אויערבך זצ"ל דאם הוציא מפתח ופתח בו דלת, דמותר להיכנס לבית (ולא כשו"ת אנ"מ או"ח ח"ב סי' עז), ועיין משנה הלכות ח"ו סי' עת, שאם כיבה את האור, מותר ליהנות מן החושך, דהחושך הוא דבר טבעי והכיבוי הוא עבירה בפ"ע.

¹⁰ עיין סי' שיה במ"א ס"ק ג ובמ"ב ס"ק ו, דשגג בדין או עשה ע"פ הוראת חכם או שכח שהיא מלאכה, כל זה בכלל שוגג הוא, וע"ש בפמ"ג א"א, עיין בדעת תורה שם סוסע"א, ועיין שו"ת מנחת ברוך סי' ט, דגם מתעסק בכלל זה, ועיין שו"ת משנה הלכות ח"ו סי' עז, דאם הדליק חשמל מתוך הרגל, אין זה מתעסק אלא שוגג ואסור ליהנות ממלאכתו.

¹¹ מ"ב שם ז וע"ש דבמקום הצורך יש לסמוך על שימת התוספות, דבשוגג מותר גם לאחרים וגם לו אפי' בשבת.

¹² דלא קנסינן בכדי שיעשו אלא במעשה נכרי, ומשום דחיישינן שמא יאמר לו לכתחילה לעשות, ומעם זה שייך דווקא בנכרי אבל יהודי הרי לא ישמע לו. ועיין תקטו במ"ב ס"ק ז ובשעה"צ ס"ק יב, וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

על שולחנו¹³ אסור ליהנות ממנה לעולם¹⁴, ואילו לאחרים, ואף למי שנעשתה עבורו¹⁵, מותר ליהנות ממנה לאחר השבת, מיד עם צאת השבת.

העושה בשבת מלאכה שאיסורה מן התורה, וההנאה ממנה באה רק כעבור זמן, אחרי צאת השבת, כמו הנוטע או הזורע בשבת, אף אם עשה כן בשוגג דינו כאילו עשה במזיד, ובמוצאי שבת הוא חייב לעקור את שנטע או זרע¹⁶.

העושה בשבת¹⁷ מלאכה שאיסורה נתון במחלוקת, הגם שלפי ההלכה יש להחמיר, ובפרט כאשר זה נוגע לאיסור תורה, מכל מקום בדיעבד אין לאסור ליהנות ממנה, ומותר ליהנות ממנה אף בשבת עצמה.

העושה בשבת¹⁸ מלאכה שאיסורה מדרבנן, אם עשה בשוגג, מותר אף לעושה האיסור עצמו ליהנות ממנה אפילו בשבת עצמה.

¹³ דהרי זה נחשב גם לשלהם, ארחות חיים סי' שיח ס"ק ב. ועיין כלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהנהגה, דמותר להאכיל לבהמתו.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ודע, כי דבר מאכל כזה אסור לאכול, אבל מותר בהנאה, דכתיב "לכם", שלכם יהא (ב"ק עא א), ואילו בדבר שאינו עומד למאכל, כגון נר שהדליק ישראל באיסור, אסור להשתמש באורו משום מעשה שבת, עיין בטור ריש סי' שיח בשם ספר התרומה, וכן אם עשה בשבת כלי או מלבוש, אסור להשתמש בו כל תשמיש (אבל מותר למוכרו לאחר שבת, שיח מ"ב ס"ק ד), או אם כיבה נר של שמן בשבת, אסור לו ליהנות ממותר השמן, כלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהנהגה (ועיין בספר מאור השבת ח"א, פניני המאור דף תעג ד"ה הן), ועיין גם חזו"א סי' לח ס"ק ד ד"ה וכל זה, ור"ל דתשמישו הרגיל הוא אכילתו; והקדירה שבישל בה בשבת, אסור לו לבשל בה מפני שבלוע בה דבר שאסור לו, סי' שיח במ"ב ס"ק ד בשם הרשב"א, אבל ודאי דלאחרים הקדירה מותרת, והוה זה כנדר מתבטל, דגם הבלוע בו אסור לו, ועיין שו"ת כ"ס או"ח סי' נ. וגם לעברייני יש להתיר את הקדירה אחר מעל"ע, עיין דעת תורה סי' שיח סע' א ד"ה אסור לו.

¹⁵ מ"ב שם ה ועיין חזו"א סי' לח ס"ק ד ד"ה וכל זה, לגבי השימוש בשבת בחשמל כאשר הוא נוצר ע"י יהודי בו ביום, ואולי שאני התם דחמיר טפי, דכיון שמחללים שבת בקביעות מדי שבת בשבתו, יש בזה משום מסייע ידי עובדי עבירה, ולכן חמיר טפי, אף למי שלא נעשה בשבילו, עיין קצוה"ש סי' קכד בבדה"ש ס"ק ה (ור"ל בנוסף למעם של חילול השם). ובכה"ח סי' שיח אות יב הביא בשם שו"ת כת"ס או"ח סי' נ בענין פונדק ישראל המבשל בקביעות מדי שבת כשבתו ודאי אסור למי שנתבשל בדעתו ורצונו.

¹⁶ (שם בביה"ל ד"ה אחת, ע"ש, דאי קנסין ליה רק לאותו היום בלבד, לא יהא ניכר הקנס, ועיין ספר מנחת שלמה ח"א סוס"ה, דאם נטע בשוגג, שפיר יכול למכור את העץ לאחר ואין הלוקח צריך לעקור, ואם צד בעל חיים בשבת, אף דבשבת גופא ודאי חייב לשחרר אותו מיד כשנזכר, דאף שאינו מתקן בכך את האיסור שעבר, מ"מ כיון שעבר איסור דאורייתא, חייב לשחררו, סי' שטז סע' ו בביה"ל ד"ה ישב, אבל אם נודע לו על הצידה רק אחרי שבת, י"ל דהוה דומה לשאר מלאכות, דמותר ליהנות במוצש"ק, אם היה שוגג.

¹⁷ מ"ב שם ב שם סע' ד בביה"ל סוד"ה אפילו, סע' י בביה"ל ד"ה אסור, סע' יח בביה"ל ד"ה שנמצא, סי' שכא סע' טז בביה"ל ד"ה אבל,

¹⁸ סי' שיח סע' א בביה"ל ד"ה המבשל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם עשה במזיד¹⁹ מלאכה שאיסורה מדרבנן, אסור לו ולכל אדם ליהנות ממנה בשבת, אבל לאחר השבת מותר ליהנות ממנה אף לעבריין עצמו, מיד עם צאת השבת²⁰.

העושה מלאכה בשבת ומלאכתו רק גורמת שלא ישתנה המצב הקיים, אבל אין הוא נהנה הנאה של ממש מן מעשה השבת²¹ אין זה נחשב הנאה מאיסור שבת.

קטן שעשה מיוזמתו מעשה איסור בשבת, מותר ליהנות ממעשהו בשבת. אך קטן שעשה בצוויו של גדול, ואפילו בצווי עקיף כגון ששאל את הקטן למה כיבית את האור והקטן נבהל והדליק²², אסור ליהנות ממעשהו עד למוצאי – שבת, ואז יש להמתין בכדי שיעשו²³.

דף טו:

ג. הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא מ"ט כיון דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה כי קא שחית אדעתא דחולה קא שחית המבשל לחולה בשבת אסור לבריא גזירה שמא ירבה בשבילו

חולה שיש בו²⁴ סכנה הזקוק לאכילת בשר כדי לחזקו למען יגבר על מחלתו, אם אין במקום בשר הראוי לו, כגון שאינו טרי די הצורך, או שהבשר אינו כשר וקיים חשש שהחולה יקוץ בבשר הלא – כשר ולא יאכל ויסתכן²⁵,

¹⁹ שם בביה"ל, וע"ש במ"ב ס"ק יח, סי' שלם במ"ב ס"ק כה ובשעה"צ ס"ק כד.

²⁰ ויש שהח"ל אסרו ליהנות ממלאכה שכזו, ואף החמירו יותר מבזו שנעשתה באיסור תורה. עיין סי' רנג סע' א וברמ"א שם

²¹ עיין סי' רנז סע' א ובמ"ב ס"ק ה, וע"ש בשו"ע הרב סע' א, ועיין שו"ת הר צבי או"ח סי' קפא, דגם אם יהודים עובדים בייצור החשמל, יש צד להקל להשתמש במקרר חשמלי, שהרי המאכל לא נעשה במלאכת האיסור, אלא מעשה האיסור רק גורם שלא יתקלקל, ע"ש, ומשמע דאפי' באיסור תורה הדין הוא כן.

²² הגרש"ז אויערבך זצ"ל הובא בשולחן שלמה סי' שכה סק"ז.

²³ ע"פ המבואר בסי' שכה במ"א ס"ק כב ועי' בביה"ל שם סי' בד"ה א"י שמילא, ועי' גם סי' שמג בביה"ל ד"ה מד"ס

²⁴ שו"ע ונו"כ או"ח שיה ב

²⁵ סי' שכת סע' יד ובמ"ב ס"ק למ.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שוחטים לו ואין מאכילים אותו נבילה²⁶, וגם מולחים את הבשר הנצרך לחולה²⁷ לפני הבישול²⁸.

ובשר זה אינו מוקצה כיון שלא דחאו בידיים²⁹, ומותר לכל לאוכלו חי³⁰ בהדחה, למרות ששחטו בשבת ואפילו אם החולה חלה בשבת, אולם אין למלוח את הבשר³¹.

וכאשר שוחטים עבור החולה, אין כל הבדל בין שחיטת תרנגולת קטנה או שור גדול, כי ענינה של שחיטה הוא נטילת רוח החיים מבעל חיים, ואין

²⁶ וע"ש מחלוקת האחרונים בענין חולה האומר שאינו קין, וע"ש דלענין קטן בודאי נראה דטוב יותר להאכילו נבילה ולא ישחט עבורו בשבת, ועיין שו"ת אחיעזר ח"ג סי' פא (י)

²⁷ שמה שאינו נצרך אסור למלחו שאסור למלוח מדרבנן. ויש להסתפק האם מותר לבריא הבשר שנמלח שאין לחשוש שמא ירבה כיון שמליחת בשר לאכילה אינו אלא דרבנן שאין עיבוד באוכלים. ועיין פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן שיח ס"ק ו שכתב "ממרוצת לשונו משמע דאף למאן דאמר דרבנן אפילו הכי איכא למגור שמא ירבה בשבילו, ולפי זה אף בעשה מלאכה דרבנן לחולה שאין סכנה אסור לבריא שמא ירבה, שהרי הר"ב אומר כן בהג"ה בישל על ידי עכו"ם אסור לבריא, עיין עולת שבת [ס"ק ה], דלא כרשב"א [חולין טו, ב ד"ה המבשל] שכתב בדברבנן הוה גזירה לגזירה. ומיהו י"ל בעכו"ם דאיסור אמירה קיל טפי יש לגזור אף בדברבנן שמא ירבה בשבילו" כו'. ועיין שש"כ שם הערה רב שכתב ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דיש לדון לדעת הר"ן, שסובר דמעמא דריבויי בשיעורין שרי ביום טוב הוא משום דכיון שעיקרו היתר, גם תוספתו כמזהו, דלפ"ז באיסור דרבנן צריך להיות מותר גם בשבת, שהרי מה שמתירין איסור דרבנן במקום חולה, הוא רק משום דבכנון דא מעיקרא לא גזרו רבנן, וכמבואר בש"ש ש"א פ"ג, ונמצא שהוא היתר גמור, ולא רק דחיה. ומוכח כדברינו ממה שמבואר שם בר"ן, שסובר שמותר להוסיף במחמם לחולה שאיב"ם ע"י נכרי, וכמו"ש בספר מאורי אש דף יח, ע"ש, ולפ"ז המחמם בהיתר חלב במים שהוחמו בהמה עבור חושאיב"ם מותר גם להרבות, והא דמ"מ במבשל בשבת ע"י נכרי עבור חושאיב"ם אסור לאחרים גזירה שמא ירבה בשבילו כמבואר בס"י שיח סע' ב, אפשר דחוששין שמא ירבה ע"י גם לאחר שכבר עומד על האש. גם ראיתי בשו"ת אב"נ או"ח סי' קיח ס"ק ה, דכתב נמי בדברבנן ודאי הותרה ולא דחוייה, אך גם בדברבנן אין לזלזל ולהרבות רק אם הצורך הוא חשוב וכההיא דינוקא דאישתפיך חמימיה (עירובין סח א), וגם רק כשהריבוי הוא בגוף הדבר שצריכים עבור החולה. ואם החולה צריך רק לגרוגרת אחת, אין להרבות ולעקוץ ע"י נכרי בשל שתיים, וכמבואר בגמ' שבת קכח ב ביולדת הצריכה שמן, דעדיף להביא ביד מלהביא ע"י כלי שתלוי בשער שבראש, אף על גב ששניהם הם ע"י שינוי, והיינו מפני שהצורך הוא רק שמן ולא כלי, עכ"ד".

²⁸ שו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' קלח, דעת תורה סי' שכח סע' יד, ועיין גם סי' שיח במ"ב סק"י, וע"ע שו"ת מחזה אברהם סי' נז.

²⁹ לא אמרינן דהבהמה היא מוקצה מחמת איסור דאיתקצאי בכה"ש מחמת איסור שחיטה שבאותו פעם לא היה חולה עדיין שיהיה דעתו עליה לשחטה דהא אנן קי"ל כר' שמעון דלית לו מוקצה אלא היכי דדחיה בידיים כגון נר שהדליקו עליו באותו שבת דדחיה בידיים שלא להשתמש בו באותה שבת כיון שהדליק בו אבל גבי בהמה לא דחיה בידיים. מ"ב שם ה

³⁰ טעם כיון דעיקר השחיטה לצורך החולה דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה ולא שייך בזה שמא ירבה בשבילו. מ"ב שם ט

³¹ דאסור למלוח בשבת והדחה בעי משום דם בעין משא"כ דם הבלוע בו ליכא איסור כ"ז שלא פירש. מ"ב שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

לחלק בין רוח חיים של יצור גדול או³² קטן אולם יש להעדיף בהמה על פני חיה ועוף, כדי שלא יבטל מצות כיסוי הדם³³.

אולם זה רק בשחיטה ולאוכלו חי, אבל תבשיל שבושל או מים שהורתחו בשביל חולה שיש בו סכנה, אין שום היתר³⁴ – ואפילו לחולה אחר, אם אינו בסכנה – ליהנות מהם, גזירה שגזרו חז"ל, שמא יוסיפו בשביל הבריא³⁵.

אך מותר למבשל³⁶ לטעום מן התבשיל שהוא מכין בשביל החולה, כדי לבדוק, אם יפה הוא לחולה.

במוצאי – שבת מותר לבריא לאכול מן הנותר מן התבשיל מיד, ואין צריך להמתין שיעור זמן בכדי שיעשו, וגם אין מקום לשאלה בנוגע לכשרות הכלים שבהם בישלו בשביל החולה³⁷.

³² או"ש פ"ח מה' שבת ה"א, שו"ת הר צבי או"ח סי' קעז, וכן שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, ועיין גם מטה אפרים סי' תריח בקצה המטה ס"ק יד ובהשמטות שם, לעומת זה המנחת חינוך סוף מוסך השבת ד"ה והנה, ערוה"ש סי' שיח סע' מז (... דא"כ נחשוש שמא ישחט את העוף הגדול יותר) והכף החיים סי' שכח ס"ק פז מחמירים בזה. שמירת שבת כהלכתה – הערות פרק לב הערה צב

³³ ועיין יו"ד סי' כח סע' מז ובפ"ת ס"ק ז. שאם חט חיה או עוף החייבים במצות כיסוי הדם, לא יכסה את הדם בשבת, גם אם יש אפר מוכן מבעוד יום בביתו, ואם נשאר דם בעין במוצאי – שבת – יכסנו.

³⁴ סי' שיח סע' ב ובמשנה ברורה ס"ק יב, ואם אין לחושאיב"ס מה לאכול, ואין נכרי שיבשל עבורו, ע"ש בפמ"ג מ"ז ס"ק ב, שמתיר לאכול מן האוכל הנשאר, דלא גריע משאר איסור דרבנן שהתירו לו, וכדלהלן פ"ג סע' ו, ועיין גם שו"ת הר צבי או"ח סי' קעח (אלא דרבירי שם לענין לכתחילה צ"ע), וע"ע סי' שיח בשעה"צ ס"ק יט בשם הפמ"ג.

³⁵ אולם גם באיסור בישול יש מציאות שלא תהיה שייכת בה גזירת שמא ירבה, עיין שבת קכב א וברד"ה בכדי, לענין חימום מרחץ, ומשמע דהוה דומיא דנר, דאמר רבא נר לאחד נר למאה, ואין כאן החשש של שמא ירבה. ולפ"ז אם מחממין דוד חימום השמלי (בוילר) עבור חושיב"ס, והרי אופן פעולתו הוא כך שא"א שלא יהיה מלא מים, יתכן שמותר לבריא ליהנות מן המים החמים, דהוה דומיא דמרחץ הנזכר שם בנמרא, ועיין גם תהל"ד סי' שיח סע' יב. ואין לאסור משום ריבוי בשיעורין משום שמשאיר את הברז פתוח יותר מן הזמן שצריך עבור החושיב"ס, דשמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דלא מצינו לאסור משום ריבוי בשיעורין אלא היכא שהוא עושה מעשה בידים, כמו מעמיד קדירה על האש ויש בה אוכל יותר משהחולה צריך, משא"כ כאן שאינו עושה מעשה כל עיקר, ומצינו סברא זו באו"ש פ"ח מה' שבת, ועיין לעיל פ"א סע' מה. אבל נראה דיש לגזור כדי שלא יבואו לחמם הדוד במקום שיכולים להחם סיר קטן, עיין ערוה"ש סי' שיח סע' מז וסי' שכח סע' בא. ושאני התם בהאי דמרחץ, מכיון שנעשה ע"י נכרי, עכ"ד, ועדיין צ"ע בדיון זה. שמירת שבת כהלכתה פרק לב הערה רד

³⁶ מ"ב שם יא

³⁷ שם במ"ב ס"ק ד ו – יא; ואם במוצש"ק חל יום טוב, אסור לאכול מן האוכל הנשאר גם ביום טוב, שם ס"ק ה, ועיין סי' תקטו בשעה"צ ס"ק כח, ועיין סי' שיח בפמ"ג א"א ס"ק ב, דלענין מים שהוחמו בשבת ונצמננו, יש להקל ביום טוב שחל במוצש"ק.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תבשיל שנתבשל בשבת עבור חולה שבסכנה, אם אמנם חלה בו ביום והתבשיל עשוי מחומרים אשר לא היו ראויים לאכילה בלעדי הבישול, כגון תבשיל בשר או דגים או ירקות שאינם נאכלים בלא בישול, הרי הוא מוקצה³⁸, ואסור לטלטלו שלא לצורך החולה³⁹, אבל מותר לסלק את שיירי האוכל או אפילו להכניסם למקרר, אם הם מושכים זבובים וחרקים ככל גרף של רעי.

ואם חלה מבעוד יום, מותר לטלטל את התבשיל אף שלא לצורך החולה⁴⁰.

שמירת שבת כהלכתה פרק לב אות סט – ע סט.

אור שהודלק בשבת בשביל החולה שבסכנה, מותר לכל אדם ליהנות ממנו, שכן "נר לאחד – נר למאה", כלומר, אותו האור שהודלק לחולה אחד – טוב גם למאה בריאים ואין סיבה לחשוש שיוסיף אור להם⁴¹. ומותר ליהנות מן האור גם כאשר הודלק

³⁸ סי' שיה בכף החיים ס"ק כח

³⁹ סי' שכח במ"ב ס"ק נה, ע"ש דלחושאיב"ם בעיני שינוי, וא"כ י"ל לפי המבואר לעיל סעי' כח, הה"נ בני"ד דבעי שינוי גם אם מטלטלו לצורך החושיב"ם.

⁴⁰ עיין סי' שיה במ"ב ס"ק טו. והא דסי' שכח סעי' יז ברמ"א ובמ"ב ס"ק נה, דלא מחלקינן בין חלה מאתמול או היום, שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דשאני התם דכיון שנחלב בשבת, לא שייך בהו הכנה והוי מוקצה. גם י"ל דשאני התם שההיתר לבשל הוא רק ע"י נכרי ולכן שפיר חשיב מוקצה משא"כ בחושיב"ם, ואם בישל ע"י נכרי מאכל שאינו נאכל חי והיה חולה שאיב"ם מאתמול, שפיר מותר לבריא לטלטל, הואיל ומה שהיה מוקצה מתחילת השבת הוא רק מפני שלא ראוי, ולא בגלל שדחינהו בידים, ובכה"ג אינו אסור בשבת, עכ"ד.

⁴¹ סי' רעו סעי' א בביה"ל ד"ה אין. אלא דצ"ע, דלמה לא נחוש שמא ירבה נפט במנורה, והאור ידלק זמן יותר מן הנחוץ לחולה, וכדלעיל סעי' סח, והוה דומיא דמבשל לצורך החולה בש"ק, דאסרינן לבריא לאכול. ואולי יש לחלק בין בישול שמעמיד בב"א על האש יותר מן הנחוץ לחולה והאוכל כולו מתחיל להתבשל בב"א, ולכן אסרינן לבריא משום ריבוי בשיעורים, משא"כ בני"ד שהאיסור של מרבה בשיעורים בא רק לאחר זמן, כאשר נגמר הנפט שהאיר לצורך החשיב"ם, בזה לא אסרינן כל זמן שדולק לצורך החושיב"ם, ואף אח"כ י"ל דמותר ליהנות מן האור, כיון דעצם ההדלקה צריכה לצורך הפקו"ג, ולא דמי לבישול כיון דהיותר מכשיעור הפקו"ג אין לו שייכות לבישול שיעור הפקו"ג, ועיין תהל"ד סי' שיה ס"ק חו – יב. אך עדיין יל"ע בהא דסעי' סו, אמאי לא חיישינן שמא ידליק נורה גדולה יותר. אולם שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל חילוק אחר, דשאני מרבה בבישול שהחולה יכול עכ"פ ליהנות מכל חלק של התבשיל שירצה בו, אבל אין מקום לחשוש שהמדליק יכוין להאיר את הבית גם בזמן שלא יהיה בו צורך עבור החולה, ולשיטת האבנ"ז לעיל הערה קעט הוא ק"ו מזה שאין חוששין שיבוא לתלוש עוקץ שיש בו יותר פירות ממה שצריך עבור החולה. אולם בכה"ג שמעיקר הדין היה חייב לסגור תחילה את המתנים שבשאר החדרים, נראה דאפי' להחלקת יואב, אסור ליהנות מן האור שבשאר החדרים מפני שאז הוא ממש נהנה מן הדלקה שהיתה בעבירה. ומ"מ אם הדליק נורה אחת, אין חוששין כלל שהוא יבוא להדליק בב"א יותר נורות או נורה אחרת שהיא יותר גדולה מן הצורך לחושיב"ם, עכ"ד, וע"ע תהל"ד סי' שיה סוס"ק ה וס"ק יב. ועוד שמעתי מהגרש"ז זצ"ל, דלדעת הסוברים דבהדלקת נורה אית ביה משום מבשל, נמצא דהמדליק נורה גדולה מן הצורך לחושיב"ם, הוה מרבה בשיעורי בישול ואסור ליהנות מן האור. ומ"מ אם הדליק נורה עבור חולה, מותר גם לבריא ליהנות ואין חוששים שמא יבוא להדליק נורה גדולה במקום קטנה, הואיל והוא יודע שצורך החולה הוא בקטנה, משא"כ במבשל שבשעה שהוא מוסף לתוך הקדירה, הרי אינה עומדת בכלל על האש, עכ"ד. שמירת שבת כהלכתה פרק לב הערה קפא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

באמצעות המתג הראשי, שעל – ידיו נדלקים כל האורות שבדירה, אם לא היתה אפשרות לסגור תחילה את המתגים שביתר החדרים⁴².

“מרבבה בשיעורין” – כאשר צריך לעשות מלאכה בשביל חולה שבסכנה⁴³, יש לצמצם ולעשותה בכמות הדרושה בלבד, ולא להוסיף עליה אפילו אם התוספת תיעשה באותה הפעולה, כלומר בלא צורך בפעולה נוספת. ובודאי שלא יבצע יותר פעולות מהנחוץ להשיג את המטרה הדרושה.

ולכן, המבשל בשביל חולה שבסכנה, יבשל את הכמות הדרושה לו בלבד, ולא יותר ממנה⁴⁴, ואם אפשר – יבשל הכל בקדירה אחת, ולא יבשל בשתי קדירות אף אם הדליק לצורך בישול הקדירות רק להבה אחת⁴⁵, אם צריך להדליק בשביל החולה נורה אחת, ובמתג אחד יכול להדליק זו הנחוצה, ובמתג אחר יכול להדליק יחד עמה

⁴² שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, משום דמסתבר שאין לחשוש שיבוא להרבות בנורות, הואיל וכל נורה היא הדלקה בפ"ע, וכ"ה בתה"ד סי' שיח ס"ק ח' ו – יב, דלא גזרינן משום שמא ירבה בקצין עוקץ אחד שיש בו כמה פירות, אף דעשה איסור, ומותר לבריא, ע"ש (וע"ע תה"ד ח"ג סי' פ' וספר מאור השבת ח"א פניני המאור דף תע בשם הגרש"ז זצ"ל). לפ"ז נ"ל לכאורה, שכאשר יש הפסקה בזרם החשמל בשל איזה קלקול וכדו' בתחנת – כוח, ומכאן יהודים מתקנים את הקלקול, דמותר ליהנות מן המאור, דכיון שבזמן שמתקנים, מתקנים גם עבור החושיב"ם שבעיר, וא"א לתקן את המתקן רק עבורם. וכיון שאין המתקן חייב לילך מבית לבית למנוע את ההדלקות שאין בהם צורך, הר"ז חשיב כפורס מצודה להעלות תינוק מן הנהר וצד דגים עמו, דמבואר סי' שכח בשעה"צ ס"ק יז, שאם אינו עושה שום פעולה כדי לצוד את הדגים, רבו הסוברים שמותר לכיון לצוד אותם, משום דחשיב ככוונה נרידא בלא שום מעשה, וכיון שכן גם נראה, דאף אם יש אחד שיכול למנוע צידת הדגים, מ"מ מעיקר הדין אינו חייב לעשות כן, כיון שאין הצד עושה שום עבירה, וה"ג גם כאן, אין בעה"ב חייב מעיקר הדין לעשות בביתו מעשה כדי למנוע את ההדלקה, ובפרט דיתכן שכוונת המתקן היא רק לאפשר להדליק לכל מי שרוצה בכך, אבל עצם ההדלקה אפשר דשפיר חשיב לגבי המתקן כפ"ר דלא איכפת ליה. והה"ג דלפ"ז גם אם נמצאת קדירה מלאה על הכיריים החשמליים שבבית, שמותר להשהותה על הכיריים, ומותר ליהנות מן האוכל שהוחם אחר התיקון, ואינו מחוייב להוריד קדירתו מן הכיריים עם הידוש הזרם. וכיון דמצינו בגיטין ה' ב תוד"ה אף על גב, דמשום שמחת יום טוב התיירו חכמים להרבות, מסתבר דהה"ג דבכדי שיהיה לו מה לאכול, אינו חייב לעשות מעשה ולשנות את מצב הכפתור החשמלי שהוא מוקצה (וגם יש לחשוש דשמא יעשה כיבוי גמור בשעה שמתעסק עם הכפתור), כיון דנתבאר שאין הטכנאי עושה שום עבירה בהדלקה זו, ועיין חזו"א סי' לו ס"ק בא ד"ה ולהאמור. כל זה שמעתי מהגרש"ז זצ"ל, אמנם ודאי, שכאשר יש הפסקת חשמל בשכונה אחת בלבד, וברור שאין שם כל חשש לחושיב"ם, ויהודים מתקנים את הקלקול, ודאי דאיסור ליהנות מזרם החשמל, הן למאור הן לחימום המאכלים, והוא רחום יכפר... ועי' חזו"א סי' לח ס"ק ד, ועיין ספר מנחת שלמה ח"א סי' ה דף כב, שהגרש"ז אויערבך זצ"ל מסתפק בדבר זה אם התבטל לא נצטנן. שם הערה קפב

⁴³ עיין סי' שיח סע' ב, וע"ש במ"ב ס"ק יג, מחלוקת הרשב"א והר"ן אי מרבבה בשיעורין דאורייתא או דרבנן, ע"ש דהעיקר דהוה דאורייתא, סי' שכח סע' מז ובמ"ב ס"ק מד

⁴⁴ דבכה"ג אפילו במלאכות שאין בהן שיעור אלא שיעורן בכ"ש, אם המלאכה מתחלקת לגופים שונים, המירי טפיל, שו"ת חלקת יעקב ח"א סי' מו, ועיין ירושלמי כתובות ריש פ"ג, במדליק את הגדיש בשבת... דעל כל שכולת ושכולת יש חיוב מיתה, עיין שו"ת הר צבי או"ח סי' קעז ולהלן פל"ב הערה קעז ו – רי, וע"ע שו"ת אבניז או"ח סי' קנז ס"ק י, ואילו בסי' שכח סע' מז לכאורה לא משמע כן, וצ"ע.

⁴⁵ עיין סי' שכח במ"ב ס"ק מד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

נורה נוספת, ידליק את המתג המדליק את הנורה הנחוצה בלבד⁴⁶. ואולם אם השעה דחוקה לו, אין צריך לדקדק במידה כדי שלא יבוא לידי דיחוי ועיכוב⁴⁷.

מבשל אדם⁴⁸ את כמות המזון הדרושה לחולה שבסכנה, אבל לא יותר ממנה, ואסור להוסיף על הדרוש אפילו באותה קדירה שבה הוא מבשל בשביל החולה, אפילו אם עושה כן לפני שמדליק את האש⁴⁹, ורק אם השעה דחוקה לו, אין צורך לדקדק במידה, אלא יתן בקדירה בעין יפה באומד דעת כפי שדרוש לחולה⁵⁰. וכן אם מצויה רק קדירה גדולה, ואי – אפשר לבשל בה את הכמות הדרושה לחולה מפני שהקדירה או האוכל יתקלקלו בשל כך, ולא יהיה אוכל חם לחולה, כי אז מותר לבשל בה בקדירה יותר מן הכמות הדרושה לחולה אולם אסור לבריא⁵¹ לאכול ממנה כמבואר לעיל.

ד. השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשרה

כבר התבאר בקידושיין דף נו: וב"ק מא: שאין שוחטין אלא בדבר התלוש, דילפינן (חולין טז ע"ב) מקרא דכתיב (בראשית כב, פסוק י) וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֶת לְשֹׁחֵט, דדבר הנלקח בעיניו דהיינו תלוש, הלכך בכל דבר תלוש שוחטין ובלבד שלא יהא בו פגימה ופיו חד. ובזמן הזה נהגו דווקא בסכין של מתכת, ולא בדבר אחר⁵².

ואלו הם הדברים הכשרים לשחוט בהן, סכין⁵³ של מתכת⁵⁴, וצור, וזכוכית, וקנה הגדל באגם ונתלש, שהוא יבש וחד, ואין קסמין נבדלין ממנו שלא ינקבו את הוושט, אבל שאר הקנים אין שוחטין בהן, שדרכן להתפצל

⁴⁶ ע"ש סע' מז ובמ"ב שם

⁴⁷ שם ברמ"א

⁴⁸ סי' שכח במ"ב ס"ק מד. ודע, כי ביום טוב אין איסור מרבה בשיעורין, סי' תקג סע' ב

⁴⁹ עיין סי' שיח סע' ב ובמ"ב ס"ק יג.

⁵⁰ סי' שכח במ"ב ס"ק מד.

⁵¹ עיין ערוה"ש סי' שיח סע' טז

⁵² וכן מצינו גבי שאול ששחט בסכין כדאיתא בגמרא דחולין דף י"ז ע"ב אמר רב חסדא מניין לבדיקת הסכין מן התורה שנאמר (שמואל א יד לד) ושחטתם בזה ואכלתם, בזה. ואף על גב דאמרינן שם בגמרא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא היא, מ"מ למידין מזה שהשחיטה היא בסכין. בית הלל שם, ועיין בב"ה, ובכרתי א כתב יש לחוש לדברי ב"ה לשחוט לתחילה בסכין ולהדר אחריו, כי בשאר דברים אין פגימות נכרות כל כך

⁵³ כתב הב"ה כל השנוי קודם הוא קודם והאחרונים חלקו עליו עי' פרי חדש ופרי תואר ותבואות שור אות א'. ומדברי תבואות שור למדתי דבר חידוש דלא אמרינן כל מה דשנה כסדר הוא קודם אלא היכא דאית סברא לאקדומי אידך ברישא ואיחרה שמע מיניה סידרא נקיט ולא בענין אחר כמו בפסחים דחשיב מיני מרורים וקחשיב המר יותר לבסוף שמע מיניה דקפיד אסידרא דטעם יש חסא כו' ויפה כתב. פמ"ג שפ"ד שם א

⁵⁴ שמלה חדשה א ותב"ש א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ולהבדיל קסמין מהן ומנקבין הוושט, ואפילו בדיעבד פסולין שמא נקבו.
צפורן התלושה וכן שן יחידי שהם חדין שוחטין בהם.

ה. הכל שוחטין ולעולם שוחטין

כבר התבאר לעיל דף יג: שאין שוחטין כי אם לאור היום⁵⁵, או אפילו בלילה
או במקום אפל⁵⁶ כשאבוקה כנגדו או לאור מנורת הפט או גז⁵⁷, או לאור
החשמל⁵⁸, אבל בלא אבוקה, או ביום במקום אפל ואין אבוקה כנגדו, כבר
התבאר שלא ישחוט.

שתי נרות, בין קלועים, בין אינן קלועים, רק ששלהבתן נוגעין זה לזה⁵⁹,
מקרי אבוקה⁶⁰, והוא הדין עצים דמשחן, וכיוצא בו, שאורו רב ומתקיים כב'
נרות יחד, הוה אבוקה.

⁵⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד יא א

⁵⁶ אף על גב דהרשב"א בתורת הבית קצר (בית א' שער ד', י"ז ע"ב) וכל הפוסקים הנמשכים אחריו בדין לא
ישחוט ביום במקום אופל לא הזכירו היתר אבוקה כי אם בלילה, ואם כן, יש לומר דלא שרינן לכתחלה
באבוקה כנגדו כי אם בלילה דמאיר דומיא דיום, אבל ביום במקום אופל לא, דהא פירש רש"י ז"ל בפסחים
דף ד' (ע"א ד"ה ואור הנר יפה לבדיקה) דאין הנר מאיר ביום במקום אפל כמו בלילה. וכן הוא שם בהדיא
בירושלמי (פ"א הל' א'). מכל מקום נראה לי שלא להחמיר כולי האי. תבו"ש שם א

⁵⁷ ע"י בשו"ת מוט"ד תליתאי סי' ס"ו אם יכולים לעשות עשיות שקורין לאמטורנ"א להדליק שם ב' נרות יחד
ולשחוט כנגדן ומצדד בזה בכמה צדדים ובסוף מסיים להקל בשעהד"ח רק באופן שיהא הזכוכית בהיר עיין
שם ועי' בס' יוסיף דעת ודברי שאול על היו"ד שכ' מעמים להתיר לשחוט נגד אור שעושין מנפט שקורין נאפ"ט
לאמ"פ משום דאורה רב ומאיר בחוזק ודינה כאבוקה דלא היישינן לכיבוי ומ"מ סיים בצ"ע עיין שם שוב
ראיתי בס' דעת תורה ס"ק ג' שנשאל ג"כ אודות זה וכ' שיש להקל בזה גם בלא שעת הדחק לשחוט נגד ב'
נרות העומדים בעשישות שקורין לאמטוריין ומכ"ש נגד נאפ"ט לאמ"פ שמאיר ע"י הזכוכית יותר מב' נרות
בודאי מותר וכן אם שוחט מבחוץ והרוח מנשב מותר להעמיד הנרות על החלון מבפנים ולשחוט נגד החלון
מבחוץ סמוך לחלון והביא מכתבי הגה"ק בעל הד"ק ז"ל שכ' דמ"ש המ"א באו"ח סי' תל"ג דאסור לבדוק כנגד
הנר שעומד בזכוכית משום שהזכוכית מפסיק זהו רק בהזכוכית של זמנים הקודמים שלא הי' צלול וזך ודק
אבל בזמנ"ו יש להקל גם לענין בדיקת חמין ומכ"ש בזה עיין שם וכן ראיתי בכתבי אדוני אבי מו"ר שליט"א
בספרו שו"ת שם שלמה כת"י שהאריך להקל בזה בהזכוכית לא הוה הפסק לענין זה רק שהתנה שצריך להדר
שיהי' הלאמ"פ נעשה יפה שיהי' לו להב גדול כי יש הרבה לאמפ"יין שאין אורם מבהיק היטב ואין זה בכלל
אבוקה וגם צריך להדר שיהי' הזכוכית של הלאמ"פ בהיר ונקי. דרכ"ת שם ג

⁵⁸ ילקוט יוסף איסור והיתר כרך א' עמוד נג

⁵⁹ תבו"ש שם ח

⁶⁰ והנה סתם נרות שלנו כורכין יחד איזה חומין דקין למאוד עשוי מפשתן או צמר גפן, ומטבילים אותו בחלב
עד שנתדבק בו עב עב, והם הנרות. וא"כ אפשר הוה כנר שיש לו פתילות הרבה, ודינו כאבוקה. ומזה נראה
היתר ששוחטין בלילה בנר יחידי, ואין מוחה, דסתם נרות דידן הוה אבוקה. ויש להחמיר תחילה שיהיה נרות
הרבה דלוק בחדר השוחט. כרתי שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם התחיל לשחוט נגד אבוקה וכבתה או התחיל בלא אבוקה ונזכר, גומר שחיטתו⁶¹, דאם יפסיק, מריפה לדידן⁶².

ו. וּבְכַל שׁוֹחֲטִין חוּץ מִמַּגֵּל קֶצִיר וְהַמְגִירָה וְהַשִּׁינִים וְהַצִּיפּוֹרָן מִפְּנֵי שֶׁהֵם חוֹנְקִין

מה שהתבאר ששוחטין בכל דבר התלוש רק שיהיו חדים ובדוקים מפגימות ולפיכך חתך מבהמה לחי שיש בו שינים חדים, ושחט בו, שחיטתו פסולה, שהפסק שבין השינים היא פגימה גמורה⁶³. וכל שכן שלא ישחוט במסור או בסכין או מגל בעלי פגימות.

ואם שחט בשן או צפורן המחוברים בבעל חי, שחיטתו פסולה דאורייתא, דילפינן מויקה את המאכלת דדבר הנלקח בעינן דהיינו תלוש כמו שהתבאר לעיל.

ואם עדיין מחובר לדבר מסוים, כגון שן המחובר לראש שלם, וכל שכן לגוף שלם, אף על גב שמת⁶⁴, הוה ליה מחובר ופסול דיעבר דאורייתא.

ז. דִּיעֵבֵד אִינן לְכַתְחֵלָה לֹא ... בַּמַּגֵּל יָד דְּלֹמָא אַתִּי לְמַעֲבֵד בְּאִידֶךָ גִּיסָא

⁶¹ כן הוא בתשובות בית יעקב סימן כ"ו הביא כן בשם מהרא"ק. ופשוט כוונתו דלא תימא דלא יגמור שחיטתו דהוה ליה בלכתחלה ועובר על דברי חכמים שאסרו לכתחלה. קמשמע לן, כיון שאם יניחנו כך יטרף, הוה ליה כדיעבד. ולא כמו שנדחק הבית יעקב שם בפירושו. גם מה שפלפל עוד שם בגמרא הם דברים סתורים מעצמן למעיין שם. גם מה שהקשה שם מאי טעמא לא קמשמע לן מתניתין היתרא דלילה לכתחלה על ידי אבוקה, לכאורה אשתמיטתיה ש"ס ערוכה דף י"ז ע"א דפרשינן מתניתין דלעולם שוחטין בין ביום בין בלילה, והיינו וודאי באבוקה כנגדו. תכו"ש שם י

⁶² כמ"ש סימן כ"ג סעיף ב', וז"ל, לכן הנהיגו קדמונינו במדינות אלו לפסול כל שהייה אפי" במשהו, וכחרף עין וכו', ובסעיף ד', וז"ל, "נהגו במדינות אלו לפסול שהייה משהו וכו'", עיין שם.

⁶³ שם"ה יו"ד ו ו

⁶⁴ אף על גב דאיכא דוכתי דלא דמי בעלי חיים למחובר כי אם בחיי חיתם ולא לאחר מיתה, וכן משמע לכאורה כאן מלשון רש"י דף י"ח (ע"א ד"ה שן תלושה) דכתב זה לשונו, לאפוקי מחוברת דבעלי חיים. וכן אחר כך בד"ה מחוברת לבעלי חיים כו', עיין שם. וכן הוא לשון הטור וז"ל, ושן מחוברת ללחי בבעלי חיים, עכ"ל. מכל מקום, צריך לומר דבעלי חיים היינו דבר שהיה בו רוח חיים אף על גב דעכשיו מת. תסו"ש שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בסכין⁶⁵ שצדה אחת מגול, לא ישחוט אפילו בצד השני שהוא יפה, שמא יטעה וישחוט בצד המגול. אפילו עשה היכר בצד המגול על ידי דבר מה, ואפילו בשעת הדחק לא מהני, דכיון דכל צורתו כך לעולם, חיישינן שמא יבא לשחוט במגול בצדו היפה בלא היכר, ויטעה וישחוט בצד המגול, או שלא ישגיח פעם א' על ההיכר.

ובדיעבד אם ברי לו ששחט בצד היפה, אפילו לא עשה היכר, שחיטתו כשירה.

ואם הוחלק צד המגול, שוחט במקום שהוא אפילו לכתחילה, ולא גזרינן אטו לא הוחלק, דלא טעו בהכי.

תמונה

תמונה

סכין שיש עוקיין⁶⁶ חד בראשו, כזה או כזה, אין לשחוט בו לכתחילה, דשמא יעביר הסכין ויעשה חלדה, וביום טוב או בשעת הדחק תוחבין קיסם בראשו, או לפת, להיכרא, ושוחטין בו/ו⁶⁷. ולא יתחוב דבר כבד שיכביד על הצוואר ויעשה דרסה.

וכן צד ראש הסכין צריך שלא יהיה פגום לכתחילה, דשמא יעבור הסכין שם, וישחוט בפגימה⁶⁸.

עוד נהגו לזוהר שלא לשחוט בסכין שהלהב חלוק מהקתא בענין שנראה שם כפגימה, ובשעת הדחק נראה לי להקל בזה אם אין מקום שהוא חדוד וראוי לשחוט:

⁶⁵ שמ"ח שם ב

⁶⁶ שמ"ח שם ח

⁶⁷ לכאורה היה משמע בענין תחיבת קיסם בראשו דכתב רש"ל (יש"ש פ"א סי' ל"ד), היינו שיתחוב בחוזק שלא ינתק בהגיע הסכין לשם, דאי לאו הכי מה הועיל בתקנתו. אמנם, ממה שכתב הב"ח סימן ח' (ד"ה סכין אפילו כל שהוא) שנוהגין לתחוב לפת או צנון, עיין שם, ומאחר שהם דברים רכים ורחוק שיוכל לתחבם בחוזק שלא יפלו, יש ללמוד דאין זה כי אם להכירא שלא יעביר הסכין עד שם, ובכל דהו סגי כלהלן גבי מטלית תבו"ש ח

⁶⁸ עוד נהגו לזוהר שלא לשחוט בסכין שהלהב חלוק מהקתא בענין שנראה שם כפגימה, ובשעת הדחק נראה לי להקל בזה אם אין מקום שהוא חדוד וראוי לשחוט. שמ"ח שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

סבין שיש בו פגימה⁶⁹, ונשאר בו שיעור שחיטה מפגימה ואילך, ושחט ואמר ברי לי שלא נגעת בפגימה, שחיטתו כשירה.

ואם לא ידע בשעת שחיטה מהפגימה, לא מהני מה שאומר אחר כך ברי לי, דכיון דלא ידע מהפגימה לא ידע להזהר, ושחיטתו אסורה.

ולכתחילה לא ישחוט אפילו במקום היפה, מטעמא דלעיל גבי מגל, אפילו כרך מטלית על הפגימה וגם אחז הפגימה בידו.

ולכן סבין שיש לו ב' פיות צריך לבדוק ב' צדדים, שאם ימצא פגם בצד א' לא ישחוט אפילו בצד הב'.

וביום טוב או בשעת הדחק שאי אפשר לו להשחזיה, כורך מטלית⁷⁰ על הפגימה להיכר טם יש ממקום הפגימה מלא ב' צווארים של דבר ששוחט⁷¹, ושחט במקום היפה, אפילו באותו הצד של הפגימה, ואף על גב דלעיל גבי מגל לא התירו אפילו בשעת הדחק, שאני הכא דלפי שעה נפגמה.

ח. בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרוזית של קנה ... במחובר לקרקע רבי פוסל ... במחובר מעיקרו כאן בתלוש ולבסוף חיברו

⁶⁹ שמ"ח שם ג

⁷⁰ לכאורה היה נראה דבעינן מטלית עב או כפול ומכופל בענין שכשיגיע למקום המטלית לא יוכל הסבין לעבור עוד, דכשיהיה מטלית דק ומחובר היטיב להסבין ישחוט גם במקום המטלית, ולא הועיל בתקנתו דזה גרע מפגימה. אמנם מלשון הפוסקים נראה דשרי בכל דהו רק שיהיה ניכר אותו מקום לנגד עיניו ויזכור על ידי המטלית להזהר. וזה לשון רבינו ירוחם (נמ"ו ח"ב, קט"ז ע"ד) ויקשור בגד או חוט בפגימה לסימן שלא ישחוט בראש הפגום, עכ"ל. וזה לשון הר"ן (ד' ע"ב ד"ה גמ' גזירה) ומיהו היכא דעביד בה היכרא שריא, עכ"ל. תבו"ש ה

⁷¹ ואפי' שוחט בהולכה והובאה דקיימא לן לקמן דלא בעינן כולי האי, הכא היישינן שעל ידי הולכה והובאה תנתק המטלית, ולהכי בעינן כולי האי. ואם שחט בהולכה או בהובאה לחוד, בעינן ב' צווארים ממקום המטלית ואילך, ולא מהני ממקום הפגימה, ואי לאו פסולה בדיעבד, כדלקמן סימן כ"ד, ולא תלינן להקל שניתק המטלית קצת. ונראה לי דאם שחט בהולכה או בהובאה לחוד, בעינן ב' צווארים ממקום המטלית ואילך, ולא מהני ממקום הפגימה, ואי לאו פסולה בדיעבד, כדלקמן סימן כ"ד, ולא תלינן להקל שניתק המטלית קצת. עוד נראה לי דאפילו איכא ב' פגימות, ונשאר מקום שחיטה בין הפגימות, יכרוך ב' מטליות וישחוט בשעת הדחק, והדין בכל זה כמו בפגימה א', רק בדיעבד ששחט בלא כריכה ואמר ברי לי שלא נגעת בפגימות, בעינן מלא ב' צווארים בין הפגימות, אפילו שחט בהולכה והובאה. שמ"ח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כמו שהתבאר השוחט בדבר המחובר לקרקע, או לגוף, שחיטתו פסולה דאורייתא, דילפינן (בראשית כב, פסוק י) ויקח את המאכלת לשחט, דדבר הנלקח בעיני דהיינו תלוש.

ובתלוש ובסוף חברו בקרקע, אם בטלו דהיינו שאין דעתו לעקרו משם, הוא בגמרא איבעיא דלא איפשטא אי הוה כמחובר, י"א⁷² שלכתחילה לא ישחוט, ובדיעבד כשר, וי"א שיש להחמיר⁷³, דהוה ספיקא דאורייתא, ואם לא ביטלו, שדעתו לעקרו, לא ישחוט בו לכתחילה מדרבנן משום גזירת מחובר, ובדיעבד כשירה.

כשחברו סתם ולא העלה בדעתו אם להניחו או לעקרו⁷⁴, יש לנו להבחין בדבר שחיבר, אם הדרך עולם שלא להניחו, כגון נעץ סכין בכותל, סתמא לא בטל, עד שיבטלנו

⁷² דעת המחבר שם.

⁷³ כתב הבית יוסף (ד"ה אין שוחטין בכל דבר המחובר), כיון דהרי"ף (ד' ע"ב), והרמב"ם (הל' שחיטה פ"א הל' י"ט), והרשב"א (תוה"ב בית א' שער ב', י"ד ע"א), ובעל העיטור (הל' שחיטה, כ"ג ע"ג) כתבו להקל בבעיא זו, הוה ליה הרא"ש (פ"א סי' כ"ב) יחיד לגביהו, עכ"ל. ועל פי זה פסק בשלחן ערוך (סעיף ב') להקל. ותמהני איך כתב דהרא"ש יחיד הוא ולא הביא מה שכתב רבינו ירוחם (נמ"ו ח"ב, קי"ז ע"א) להחמיר, והעיד שרוב הפוסקים פסקו להחמיר, וכן דעת הרז"ה ז"ל (בעל המאור ד' ע"ב ד"ה קשיא), והרא"ה ז"ל בבדק הבית (בית א' שער ב', י"ג ע"ב ד"ה עוד כתב). ובספר מלחמות ה' (שם) משמע נמי דלא הכריע ונסתפק לדינא. והרשב"א גופיה כתב בקצר (שם, ט"ז ע"א) וזה לשונו, יראה לי דכשרה ויש מי שאוסר, עכ"ל. אלמא, דמקמי הרא"ש איכא דאוסר, ולא החליט הרב ז"ל להיתר. וכן דעת רש"ל (יש"ש פ"א סי' ל"ד), ורוב האחרונים. ויש להחמיר דדאורייתא היא כמו שכתב רש"ל, והכי רהיטא דסוגיא דגבי הכשר זרעים גם כן דדאורייתא היא, וכן הוא דעת הרא"ש וכל הפוסקים הקדמונים דמהדרי למיהב טעמא למה שפסקו הרי"ף והרמב"ם לקולא בבעיא זו, ולא כתבו בפשיטות דיש להקל בדרבנן. אלמא, דסבירא להו דדאורייתא היא. ומה שהקשה הב"ח בקונטרס אחרון (ד"ה בד"א במחובר מעיקרו) אי דאורייתא היא מאי טעמא בעבודה זרה הוי בתלוש ובהכשר כמחובר, נראה לי דהיינו טעמא דבעבודה זרה דומיא דהר בעינן וסתם הר מחובר מעיקרו, או דומיא דאילן נשרש. ובהכשר בעינן תלוש דומיא דכלי דמינה ילפינן תלוש כמו שכתב רש"י ז"ל (ט"ז ע"א ד"ה לענין הכשר זרעים תנאי היא), וסתם כלי תלוש גמור. תבו"ש שם יא

⁷⁴ בעין חילוק זה הוא בגמרא עירובין דף ע"ח (ע"ב) וסוכה דף ד' (ע"א). וכן משמע בגמרא חולין (ט"ז ע"א) דבבית וכותל דעבודה זרה ודהכשר לא פרט דאירי בביטלו, והיינו משום דאפילו סתמיה הוה כביטלו עד שיכווין, כמו שכתב הרא"ש (פ"א סי' כ"ב) והרשב"א (תוה"ב בית א' שער ב', י"ד ע"א) גבי קנה וצור. ובתר הכי גבי סכין קאמר שאני סכין דלא מבטיל ליה, ולא קאמר בדלא ביטלו, אלא דהסכין סתמא הכי הוא. והכי מדדיק בחידושי ה"ז. (ט"ז) בכל ענין ששחט כשירה, בין שהסכין בידו ומעבירו על הצוואר שתחת הסכין, * וזו היא עיקר דרך שחיטה, ובין שאוחזו הסכין בידו, או נעצו בקורה תלושה, או מחובר שלא בטלו, והחוד של סכין למטה, והעביר הצוואר תחת הסכין בהחוד עד שנשחט כראוי.

ובין שהצוואר למעלה והוא שוחט בהעברת סכין מתחתיו בחודו למעלה, או אוחזו סכין בידו והחוד למעלה, או נעצו בדרך הנזכר, והעביר הצוואר על חוד הסכין עד שנשחט.

במה דברים אמורים בעוף, אבל בבהמה, אם נעץ הסכין בין בתלוש בין במחובר שלא בטלו והעביר הצוואר על חודו של סכין שהוא מתחת לצוואר, פסולה, דחיישינן שמא מחמת כובד הבהמה שהכבידה על הסכין בא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בדעתו, ואם הוא דבר שדרכו להניחו, כגון ששתל קנה בארץ, או צור בכותל, סתמיה בטל, אלא אם כן כיוון שלא להניחו.

ואם חבר דבר בקרקע ונשרש שם, אפילו לא בטלו, הוה ליה מחובר, דהשרשתו משוי ליה מחובר לכל דבר.

ט. השוחט במוכני שחיטתו כשרה

קבע סכין⁷⁵ בגלגל, שמחובר לאיזה כלי העומד, או אדם אוהז אותו, וסיבב הגלגל בידו או ברגלו, עד שפגע עם הסכין לצוואר הבהמה או עוף, ושחטו כהוגן בסיבוב זה, שחיטתו כשירה, דהא מכחו של אדם נשחט.

ואפילו אם אחר שהתחיל לגלגל סר ידו⁷⁶, והרי היא מתגלגלת מכה התחלתו, ושחטה, ואפילו מתגלגלת מכחו זה כמה פעמים, והוא כבר סר ידו, והשחיטה נעשה בסיבוב האחרון, מכל מקום הכל מכחו בא וכשירה.

לידי דרסה, ואפילו אמר ברי לי שלא דרסתי, אסרו חז"ל שחיטתו דיעבד, שלא יעשה כן פעם אחרת ויבא לידי מכשול.

וג"ל דאפילו הסכין בידו ושוחט על ידי העברת צוואר הבהמה עליה, דינו כנעץ. עוד נראה לי דאפילו מעביר הסכין מתחת לצוואר הבהמה לא שרי רק כשראש הבהמה קשורה למעלה, דאז אין לחוש שתכביד על הסכין, אבל אם עומדת כדרכה או מונחת יש לאסור בדיעבד מטעם דרסה כנזכר: ת. כל הדרכים המבוארים להיתר בסעיף שלפני זה, היינו בדיעבד, אבל לכתחילה לא, דבקצתם עדיין יש קצת חשש דרסה, וקצתם אינם דרך שחיטה שהוא רגיל ואימץ את ידו בה. ואין לשחוט לכתחילה בין בהמה בין עוף כי אם שהצוואר יהיה למטה או בצדדים והסכין בידו ומעבירו על הצוואר, או שהבהמה וכל שכן עוף ראשם קשור למעלה באופן שאי אפשר להכביד על הסכין כלל, והוא מעביר הסכין בידו מלמטה בצוואר:

ט. בכל מקום שנוכר כאן בהמה, אין חילוק בין גסה לדקה שבדקות, ובכל מקום שנוכר עוף אין חילוק בין עוף לעוף, דכל העופות קלים בטבעם, ופשוט(מז) דחיה בכלל בהמה לענין זה: רשב"א (מ"ז ע"ב ד"ה תא שמע נעץ), ועיין בית הלל (ס"ק ד'). תבו"ש שם יב.

⁷⁵ שו"ע ונו"כ שם ז א

⁷⁶ כן נראה לי פשוט, דדמי לזרק סכין המבואר סימן ג' (סעיף א', שמ"ח סעיף א') דאף על גב שיצא הסכין מידו רק מכחו נשחט אחר כך כשרה, והכא נמי מכחו הוא מתגלגל עם הסכין ושוחט, וכך משמע להדיא בתורת הבית קצר (בית א' שער א', ו' ע"ב). וכן דעת הפרי חדש (ס"ק ב') שכתב דאף על פי שמחמת סבוב אחד מתגלגל הגלגל הרבה סיבובין, כולו מקרו כח גברא, עכ"ד. אלמא דסבירא ליה דאפילו סר ידו כשרה. וכל זה פשוט, תבו"ש א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כל זה דווקא בדיעבד⁷⁷, אבל לכתחילה אין לשחוט בגלגל כלל, הנזרינן אטו גלגל הבא שלא מכח אדם.

אולם גלגל שמחובר לקרקע אין לשחוט בו, ויש אוסרים אפילו בדיעבד אם כיון לבטלו, אונ שהדרך לבטלו כנ"ל⁷⁸.

**י. נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה היה צור יוצא
מן הכותל או קנה עולה מאליו ושחט בו שחיטתו פסולה**

יבואר להלן דף טז: בעזה"ת

⁷⁷ בים של שלמה פרק א' סימן ל"ה וכן כתב הב"ח (ד"ה קבע סכין בגלגל) וכתב דפשמא דסוגיא משמע מפי להחמיר וכן משמע דעת הרמב"ם (הלי' שחיטה פ"ב הל' י"ג) והרא"ש (פ"א סי' כ"ג). וכתב הש"ך (ס"ק א') שכן משמע דעת הכל בו (סי' ק"ז, פ"א ע"א) ורבינו ירוחם (נמ"ו ח"ב, קי"ז ע"א). ועיין תבו"ש ב מה שהאריך בזה. ⁷⁸ שמ"ח שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

